

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Yhteistyön maakunta

REGIONAL COUNCIL OF
CENTRAL OSTROBOTHNIA

Yhteistyön maakunta

KESKI-POHJANMAAN LIITON TAVOITTEET
HALLITUSOHJELMAAN
2023-2027

*Suomi nousuun – alueiden ja
elinkeinojen kautta*

TAVOITEOHJELMA
31.10.2022

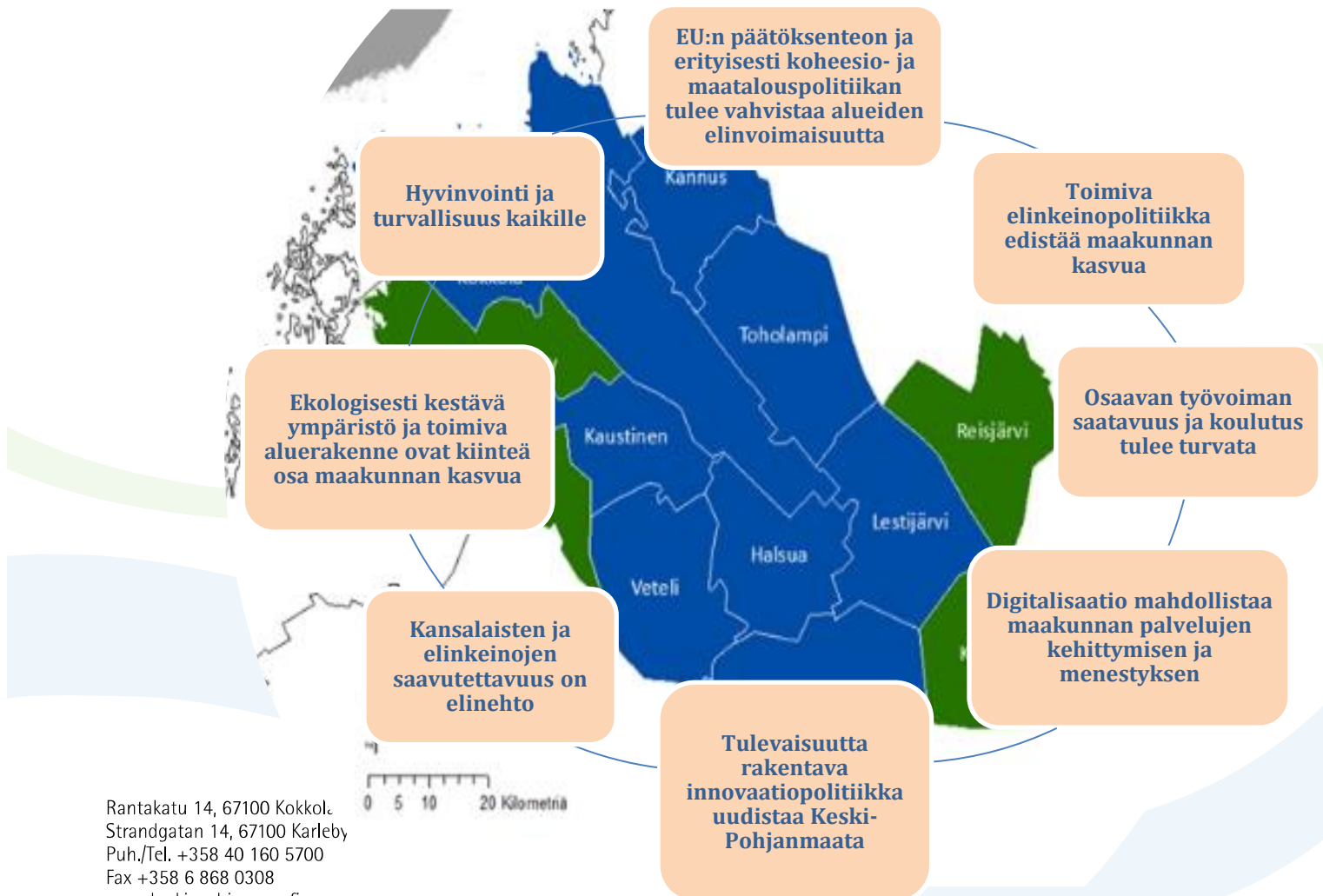
KESKI-POHJANMAAN LIITON TAVOITTEET HALLITUSOHJELMAAN 2023-2027

Tulevalla hallituskaudella korostuu laajasti erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin vastaaminen. Alueet, jotka kykenevät edistämään elinvoimaisuuttaan sekä kykenevät tunnistamaan, kestämaan ja muuntautumaan alati lisääntyviin globaaleihin ja yhteiskunnallisiin rakenteellisiin muutoksiin, vahvistuvat ja säilyvät voittajina.

Keski-Pohjanmaan liitto näkee tärkeänä, että hallitusohjelma 2023-2027 on luonteeltaan strateginen ohjelma-asiakirja, joka ohjaa yhteiskunnallista toimintaa ja kehittymistä. Ohjelman toimeenpanosta ja operatiivisesta toiminnasta tulee sopia tarkemmin maakuntien liittojen ja keskushallinnon välisissä neuvotteluissa.

Seuraavat tavoitteet tukevat toteutuessaan kestävällä tavalla Suomen alueellista kehitystä ja elinkeinojen toiminta- ja kilpailukykyä sekä lisäävät Keski-Pohjanmaan kansainvälistä näkyvyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Keski-Pohjanmaan maakunnan hallitusohjelma 2023-2027 tavoitteet muodostuvat seuraavien keskeisten periaatteiden mukaisesti:

YKSILÖIDYT HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 2023-2027

1. EU:n päätöksenteon ja erityisesti koheesiopolitiikan ja maatalouspolitiikan tulee vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta

Vuodesta 1986 Euroopan unionin (EU) koheesiopolitiikan tavoitteena on ollut vahvistaa taloudellista ja sosiaalista koheesiota. Lissabonin sopimuksessa ja EU:n korkean tason strategiassa (Eurooppa 2020 strategia) esitetään kolmas tavoite; alueellinen koheesio eli yhteenkuuluvuus. Tämä korostaa osaltaan alueiden mahdollisuuksia vaikuttaa koko EU:n laajuiseen kestäväan ja tasapainoiseen kehittämiseen.

Hallituksen tulee varmistaa, että Euroopan unionin komission ja erityisesti koheesiopolitiikan sisältöjen ja linjausten valmistelussa kuullaan myös alueita. Valmistelussa tulee myös huolehtia, että EU:n lainsäädäntö hyödyttää parhaalla mahdollisella tavalla Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttuja ja syrjäisten seutujen maakuntia.

Hallituksen tulee turvata EU:n koheesiopolitiikassa Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisaseman ja tukien pysyvyys. Kansallisessa jaossa on noudatettava EU:n rahoitusmekanismin allokatiokriteereitä, kuten harvan asutuksen yleiskriteeristöä ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (NSPA) erityisperusteita.

Kansainvälisten talouden vaikeuksien seurauksena myös Suomen talouden näkymät ovat kurjistumassa. Sopeutuminen kansainvälisen toimintaympäristön muutoksiin, globaalin markkinatalouden heijastevaikutuksiin, työllisyyden ja osaamisen haasteisiin, muuttoliikkeeseen ja väestön ikääntymiseen sekä tiedonkulun, median ja elektronisen kanssakäymisen reaaliaikaistumiseen edellyttää yhteiskuntapolitiikalta ja alueelliselta päätöksenteolta lähivuosina uudenlaista aluepolitiikkaa. Hallituksen tulee selvittää muuttuvan aluekehityksen keskeiset tulevaisuuden tarpeet, selkeyttää kehitykseen liittyvät ongelmat sekä kartoittaa vaikutusmahdollisuudet muuttuneissa oloissa. Näiden pohjalta tulee arvioida aluepolitiikan tavoitteenasettelua ja politiikkavälineistöä sekä laatia yksityiskohtaisempi aluepolitiikan keinoja koskeva tiekartta. Myös tutkimustyötä tulee suunnata lisää yhä eriytyvämpien alueongelmien ja niiden lieventämiseksi tarvittavien keinojen tarkasteluun.

Hallituksen tulee sisällyttää lainvalmisteluun kiinteästi aluevaikutusten arviointi kuntiin ja aluetalouteen niihin kohdistuvien vaikutusten tunnistamiseksi.

Hallituksen tulee vahvistaa harvaan asuttujen maakuntien elinvoimaisuutta ohjaamalla kansallista ja EU-rahoitusta tarpeisiin, joissa harvaan asutut maakunnat ovat jäämässä jälkeen muun Suomen kehityksestä. Tällaisia tarpeita esimerkiksi Keski-Pohjanmaan maakunnassa ovat tutkimus-, kehittämis- ja

innovaatorahoituksen tason nostaminen jo seuraavalla hallituskaudella neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen monimuotoisuuteen perustuvaa koulutusta kehittämällä, alueellisen opintolainahyvityksen laajentaminen koskemaan kaikkia Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttuja alueita sekä kasvun mahdollistaminen uusia innovaatioita edistämällä ja elinkeinoelämän toimintakykyä vahvistamalla.

Ruotsi ja Norja ovat Suomen läheisimpiä yhteistyökumppaneita ja yhteistyöllä on pitkät historialliset perinteet. Muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa elinkeinoelämän ja talouden yhteydet länteen saavat aikaisempaa suuremman merkityksen. Keski-Pohjanmaan maakunnassa valmistelussa olevat suurhankkeet, kuten akkuteollisuudelle välttämättömien koboltti- ja litiumtuotantojen uudistaminen ja kehittäminen sekä vetytalouden ja uusimuotoisen energiatuotannon kehittäminen ja vahvistuminen sitovat pohjoiset alueet yhä enemmän poliittiseen, taloudelliseen ja kaupalliseen yhteistyöhön. Hallituksen tulee vahvasti edistää Suomen yhteistyötä Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden verkostoon kuuluvien Ruotsin ja Norjan kanssa vihreän siirtymän, alueiden kilpailukyvyyn ja sosiaalisesti kestäväen kehityksen vahvistamiseksi.

2. Toimiva elinkeinopoliittikka edistää maakunnan kasvua

Suomi tarvitsee vientiä ja Keski-Pohjanmaa on vientimaakunta. Keski-Pohjanmaan maakunnan on oltava houkutteleva alue koti- ja ulkomaisille yrityksille, sijoittajille ja osaajille. Maakunnan ulkoa alueelle suuntautuvalla yritysten investointirahoituksella mahdollistetaan suurhankkeiden edistyminen ja elinkeinojen kehittyminen.

Hallituksen tulee varmistaa, että yritysten toiminnan sääntely ja verotus on johdonmukaista ja ennakoitavaa. Säädös- ja verotusmuutoksia tehtäessä on erityisesti arvioitava vaikutukset yritysten kasvu- ja työllistämismahdollisuuksiin sekä Suomen ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevuuteen koti- ja ulkomaisten yritysten, sijoittajien ja osaajien näkökulmasta. Sääntelyn purkua on jatkettava ja EU-sääntelyyn on vaikutettava siten, että yritysten kilpailukyky, kasvu ja työllistäminen saa riittävän painoarvon.

Hallituksen tulee mahdollistaa valtion tukitoimien saatavuus tilanteessa, jossa koronapandemia jatkuu ja Venäjän markkinan sulkeutumisesta aiheutuu vähäistä suurempia vaikutuksia elinkeinoihin.

Hallituksen tulee vahvistaa huippuosaajien, tutkimusammattilaisten ja osaavan työvoiman houkuttelua Suomeen nopeuttamalla asiantuntijoiden asettautumista yhteiskuntaan työperäisen maahanmuuton seurauksena sekä kehittämällä verotusta kilpailukykyisemmäksi.

Hallituksen tulee tunnistaa keinoja, joilla madalletaan kynnystä osaajien ja heidän perheiden asettautumiseksi Suomeen. Osaamista tulee edelleen kehittää laadukkaalla koulutuksella ja jatkuvilla oppimismahdollisuuksilla huomioiden myös maakunnan perinteisten elinkeinojen ja toimialojen uudistumistarpeet.

Suomi saa EU:n tutkimus- ja innovaatorahoitusta enemmän kuin aluetukea. Tämä rahoitus kohdistuu Suomessa 5-6 suurimpaan keskukseen. Hallituksen tulee panostaa tutkimustoiminnan kehittämiseksi myös alueilla, jotka eivät lukeudu suurimpiin tuensaajiin ja joilla itsellään ovat riittämättömät taloudelliset edellytykset tukea esimerkiksi startup- ja kasvuyritysten uusien innovaatioiden syntyä. Hallituksen tulee varmistaa niillä alueilla, joilla ei ole alueellaan omaa yliopistoa, laadukas, soveltavaan tutkimukseen tähtäävä yliopistokeskus- ja tutkimuslaitostutkimus maakunnan innovaatiokehityksen edistämiseksi.

Suomen tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Keski-Pohjanmaalla kansallinen ja kansainvälinen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoitusmenot olivat vuonna 2020 noin 0,32 prosenttia koko valtakunnan TKI-rahoituksesta (6,932 M€). Hallituksen tulee huolehtia, että valtion T&K-tukea kohdistetaan erityisesti aluetta parhaiten palvelemaan soveltavaan tutkimukseen. Maakunnan tutkimustoiminnan vaikuttavuutta tulee voimistaa edistämällä ja kehittämällä yritysten, tutkijoiden, koulutuksen järjestäjien ja yliopistojen välistä yhteistyötä.

Hallituksen tulee luoda Suomelle kansainvälistymisstrategia, joka kattaa suomalaisten startup- ja kasvuyritysten kansainvälistymisen tukemisen sekä toimenpiteet, joilla lisätään Suomen houkuttelevuutta ulkomaisten yritysten, osaajien ja sijoittajien näkökulmasta.

Suomi tavoittelee turpeen energiakäytön puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Turve on energiatuotannossa paikallinen resurssi ja turvetoimialaa koskevat vähennysten tai alasajon seurauksena on odotettavissa suuria sosioekonomisia ja ympäristöllisiä alueellisia haittavaikutuksia. Haittavaikutukset korostuvat nimenomaan kunta- ja seutukuntatasolla. Hallituksen tulee tukea turpeen energiakäytöstä luopumisen seurauksena laajallekin alueelle ulottuvia haitallisia työpaikka- ja elinkeinomenetyksiä kompensoimalla välittömien ja välillisten työllisten työpaikkojen syntyä alueille ja tukemalla elinkeinojen monipuolistamista uusilla tukitoimenpiteillä ja avustusmuotoisella tuella. Edelleen hallituksen tulee tukea olemassa olevien yritysten ja TKI-instituutioiden välistä yhteistyön potentiaalia osoittamalla TKI-rahoitusta uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja korkean teknologian ratkaisujen luomiseksi erityisesti vihreän talouden aloilla. Myös turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistamisesta ja jälkikäytöstä esimerkiksi tulevaisuuden metsätalouden tarpeisiin tulee huolehtia.

Hallituksen tulee turvata maatalouden toimintaedellytykset Venäjän Ukrainaan suuntautuneen hyökkäyssodan, siitä aiheutuneen energiakriisin ja yleisen hintojen nousun seurauksena ja usean taloudellisesti vaikean vuoden jälkeen. Luonnonhaittakorvausten taso tulee säilyttää, jolla luodaan vakautta ja turvaa viljelijöille vaikeassa kannattavuustilanteessa. Kannattavuuden aito parantaminen edellyttää reilusti toimivia elintarvikemarkkinoita. Hallituksen tulee edistää elintarvikevientiä ja elintarvikeyritysten kansainvälistymistä lisäämällä vientiselvityksiä uusiin vientimaihin sekä tukemalla yrityksiä myynnissä ja markkinoinnissa uusissa kohdemaissa.

Turkiselinkeino on keskeinen osa Keski-Pohjanmaan maakunnan alkutuotantoa ja tuottaa merkittäviä hyötyjä maakunnan aluetalouteen yritystoiminnan, työllisyyden, verotulojen ja muiden maksujen muodossa. Hallituksen tulee varmistaa, että turkiselinkeinon harjoittajilla säilyy vapaus ja Suomen perustuslain suoma oikeus harjoittaa ammattiaan voimakkaana ja veronmaksukykyisenä elinkeinona myös jatkossa.

3. Osaavan työvoiman saatavuus ja koulutus tulee turvata

Hallituksen tulee varmistaa, että hyvän koulutuksen mahdollisuudet ja saatavuus alueilla turvataan kaikille. Tavoitteena tulee olla se, että kaikki nuoret saadaan koulutukseen. Laaja koulutusverkosto vähentää nuorten poismuuttoa kotiseudulta ja edistää näin tasa-arvoisempaa aluekehitystä.

Hallituksen tulee varmistaa, että maakuntien kasvutarpeisiin on saatavissa riittävästi uudistuskykyisen ja uutta teknologiaa hyödyntävien yritysten tarvitsemaa osaavaa työvoimaa. Työvoiman saatavuudessa tulee hyödyntää myös kansainvälistä työperäistä liikkuvuutta. Hallituksen tulee luoda työperäiselle maahanmuutolle kokonaisuus, jolla mahdollistetaan riittävän laaja-alaiset tukitoimet sekä yksilöille että perheille työperäisen maahanmuuton tilanteessa. Hallituksen tulee tukea myös kuntia ja kuntien yhteistyötä työperäisen maahanmuuton tehostamiseksi.

Harvaan asuttu maaseutu kattaa merkittävän osan eli yli 68 prosenttia Suomen pinta-alasta. Aukkaita alueella on noin 5 prosenttia väestöstä. Alue on kansallisesti merkittävä, sillä siellä sijaitsee valtaosa Suomen luonnon aineellisista ja aineettomista raaka-aineista. Hallituksen tulee tukea työvoiman liikkuvuutta harvaan asutulle alueelle kohdistetuilla asumiseen ja asettautumiseen liittyvin kannustimin, esimerkiksi helpottamalla monipaikkaista asumista, edistämällä paikkariippumattoman työn tekemistä, tukemalla työhön hakeutumiseen perustuvaa muuttoliikettä sekä erilaisin verotuskäytännöin.

Korkeakoulutetun työvoiman tasaisempaa saatavuutta Suomessa ja erityisesti maaseutumaiden, harvaan asuttujen alueiden tarpeisiin tulee kehittää. Hallituksen tulee jatkaa opintolainan hyvittämisestä harvaan asutuille alueille muuttaville sekä laajentaa tuki koskemaan kaikkia harvaan asuttujen alueiden 77:ää kuntaa.

Hallituksen tulee lisätä tutkintoon johtavan koulutusjärjestelmän joustavuutta ja monimuotoisuutta siten, että se mahdollistaa riittävän nopean työmarkkinatarpeeseen reagoinnin. Eri koulutusmahdollisuuksista hankittu osaaminen ja opintokokonaisuudet tulee olla mahdollista lukea hyväksi myöhemmin erikseen suoritettavan tutkinnon osana. Koulutuksen resursseja tulee kohdistaa erityisesti paikallisesti järjestettävään täydennys- ja muuntokoulutukseen, jolla voidaan tukea erityisesti Keski-Pohjanmaan elinkeinojen, kuntien ja sosiaali- ja terveystoimijoiden työvoimatarpeita. Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet kaikille halukkaille tulee varmistaa ja monimuotoisten oppimisympäristöjen luominen laadukkaana opetuksen toteuttamiseksi on turvattava.

Hallituksen tulee mahdollistaa ammattikorkeakoulujen, yliopistokeskusten ja yliopistojen yhteiset opintopolut ja tutkintojen suorittaminen. Hallituksen tulee tukea digitaalisen ja vihreän siirtymän tarvitseman uuden osaamisen ja osaamisalueiden luomista ja koulutuslinjojen perustamista ammatilliseen koulutukseen ja korkea-asteelle, jota tarvitaan maakunnan vihreän siirtymän kokonaisuuden edistämiseksi.

Hallituksen tulee vahvistaa maakunnan pienten ja keskisuurten yritysten digi-osaamista ja intensiteettiä yrityksille suunnatulla monimuotokoulutuksella. Tieto- ja viestintäteknikan tutkintojen vuosittaista määrää ja työpaikkoja tulee nykytilasta nostaa vähintään 10 prosentilla riittävän digi- ja kyberosaamisen turvaamiseksi maakuntien kehittämisessä.

Hallituksen tulee suunnata jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen resursseja maakunnan työelämässä ja elinkeinoissa tarvittavien digitaalisten taitojen ja kyberosaamisen vahvistamiseen.

4. Digitalisaatio mahdollistaa maakunnan palvelujen kehittymisen ja menestyksen

Lähivuosina on edessä datatalouden aiheuttama globaali talouden uusjako. Eriytyisen riippuvaisia digitalisaation edistymisestä ovat ne, jotka asuvat ja elävät keskustaajamien ulkopuolella, harvaan asutulla alueella. Hallituksen tulee varmistaa palveluiden saavutettavuus digitaalisesti koko maassa.

Hallituksen tulee vahvistaa määrätietoisin toimin kaikkia maakuntien datatalouteen liittyviä kansallisen kilpailukykyimme vahvuuksia, kuten systeemistä toimintatapaamme, digi-infran laatua, avoimen datan määrää sekä ICT-osaamisen tasoa. Hallituksen tulee kehittää myös kansalaisten digiosaamista ja lisätä ICT-osaajien määrää niillä toiminta-aloilla, kuten esimerkiksi maatalous ja turkistalous, joissa ICT-osaamisesta on puutetta.

Palveluiden digitaalinen saavutettavuus mahdollistetaan parhaiten riittävän nopeilla verkoilla (minimissään 100 Mbit, tavoitteena 1000 Mbit) koko maassa. Hallituksen tulee tukea alueellisten laajakaistahankkeiden toteutumista, verkkojen laajentumista ja nopeutumista sekä tietopalvelujen saatavuuden parantamiseen tähtäävien hankkeiden toteutumista osoittamalla rakentamiseen ja hankkeiden toteutumiseen taloudellista tukea. Harvaan asuttujen alueiden kuntien taloudellista vastuuta laajakaistaverkkojen rakentamiskustannusten kattamisessa tulee nykyisestä pienentää.

Hallituksen tulee vauhdittaa vahvojen ja riittävän suurten ekosysteemien syntymistä tukemalla maakuntien ja valtioiden rajat ylittävää uudenlaista kokeiluyhteistyötä esimerkiksi vetytalouden ja sähköntoiminnan kehittämisesä ja saavutettavuuden edistämiseksi. Lisäksi hallituksen tulee tukea alueellisten verkostojen vahvistumista ja turvata kokeilutoiminnan edellyttämän lainsäädännöllinen ketteryys ja joustavuus.

Hallituksen tulee edistää asiakaslähtöisten, julkisten palvelujen digitalisaatiota edellyttämällä kaikkien julkisten palveluiden saatavuutta asiakkaalle yhteensopivan ja kaikki julkiset palvelut yhdistävän digitaalisen käyttöliittymän kautta.

5. Tulevaisuutta rakentava innovaatiopolitiikka uudistaa Keski-Pohjanmaata

Hallituksen tulee tukea maakuntien talouden kasvua parantamalla yritysten toimintaedellytyksiä sekä mahdollistamalla alueiden välisten yhteistyöjärjestelyjen toteuttaminen silloin, kun se edistää tuloksellisuutta ja on välttämätöntä.

Hallituksen tulee vahvistaa sekä palvelualojen että tuotannollisten alojen uusia toimintatapoja siten, että avoimella sektorilla on kyky toimia tehokkaasti myös työvoimapolitiikassa. Hallituksen tulee suunnata kehittämispanoksia tuottavuutta noustaviin toimenpiteisiin, tekoälysovellusten käyttöönottoon ja digitaalisten toimintaympäristöjen luomiseen. Hallituksen tulee lisätä taloudessa olevan rahan kiertoa nopeuttamalla palvelualojen sääntelyä.

Hallituksen tulee tukea systemaattista alueellista kehittämistoimintaa edistämällä uutta tutkimus- ja kehittämissuunnitelmia kumppanuutta sekä mahdollistamalla olemassa olevien resurssien yhdistäminen. Hallituksen tulee tasapainottaa maakuntien innovaatio- ja kehittämissuunnitelmien kohdentamisessa olevia eroja siten, että esimerkiksi Keski-Pohjanmaan innovaatiopolitiikan rahoittamiseen osoitetaan riittävä rahoitus (noin 50 M€ hallituskaudella).

Hallituksen tulee varmistaa Keski-Pohjanmaan vientivetoisten yritysten ja yhteisöjen kykyä toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä edistämällä yhteisten säännösten syntyä. Hallituksen tulee aktiivisesti edistää maakuntien kasvua tukevan eurooppalaisen innovaatiopolitiikan kehittämistä.

6. Kansalaisten ja elinkeinojen saavutettavuus on ehto

Suomen liikennejärjestelmä tulee nähdä osana kansainvälistä liikenneverkkoa, jonka laajentumista ja kehittämistä tuetaan vahvasti myös EU:n taloudellisin resurssein. Toimivat liikenneyhteydet kytkevät Suomen elinkeinoelämän globaaleille markkinoille. Hallituksen tulee turvata liikenteen perusväylänpidon rahoitus osoittamalla väylien kunnossapitoon vuosittain vähintään 1,35 miljardia euroa. Perusväylänpidon 300 miljoonan euron vuotuinen tasokorotus tulee turvata.

Toimintaympäristön muutokset ja suurinvestointien edistämisen tarve edellyttävät riittävän nopeaa reagoitua myös perusväylänpidon rahoituksen suuntaamisessa. Hallituksen tulee kehittää kykyä reagoida muutostarpeisiin ja niiden huomioon ottamiseksi perusväylänpidon suunnittelussa sekä valtakunnallisen Liikenne 12 -suunnitelman tarkistusten ja päivittämisen yhteydessä.

Valtion väyläverkon investointiohjelmassa, väylänpidon perussuunnitelmassa ja suunnitteluohjelmassa tulee ottaa huomioon Keski-Pohjanmaalla suunnittelussa ja toteutuksessa olevat strategisesti merkittävät kehittämishankkeet, kuten Suomen energiamurrosta ja eurooppalaista vihreää siirtymää edistävät mittavat tuulivoimahankkeet, akkuteollisuudelle kriittinen litium-kaivoshanke sekä vetytalouden kehittäminen.

Keski-Pohjanmaan maakunnan vientivetoinen talous ja elinkeinon toimintakyky nojautuu vahvasti hyvään saavutettavuuteen. Hallituksen tulee parantaa maakuntaan ja maakunnasta ulospäin suuntautuvaa sekä maakunnan sisäistä saavutettavuutta osoittamalla eri liikennejärjestelmän kehittämis- ja investointikohteisiin niihin tarvittavat resurssit. Rahoituksen tulee sisältää myös asteittain toteutettava Keski-Pohjanmaan alueellisen tieverkon parantaminen.

Hallituksen tulee käynnistää voimakkaat pääradan kehittämistoimenpiteet pääväyläasetuksen palvelusvaatimusten saavuttamiseksi Seinäjoki – Kokkola – Ylivieska – Oulu välillä vuoteen 2030 mennessä. Tavaraliikenteen taloudellisuutta ja tehokkuutta tulee lisätä saattamalla loppuun Ylivieska – Iisalmi välisen raideosuuden parantaminen.

Keski-Pohjanmaa ja Kokkolan seutukunta sijaitsee kansallisen turvallisuuden ja sotilaallisen uhkien näkökulmasta strategisesti merkittävässä liikenteen solmukohdassa, jossa yhdistyy valtateiden, rautateiden, meriliikenteen ja lentoliikenteen kokonaisuus. Hallituksen tulee edistää Suomen vientiteollisuuden huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden kannalta keskeisiä hankkeita tarjolla olevaa eurooppalaista CEF2-rahoitusta hyödyntämällä.

Hallituksen tulee vahvasti edistää Kokkolan sataman kytkemistä osaksi Ten-T-verkon ydinsatamien verkostoa.

Keski-Pohjanmaan maa-alueesta noin 80 prosenttia on metsiä. Hallituksen tulee kehittää metsäteollisuuden ja muiden teollisuusalojen kykyä saada tuotteita markkinoille kilpailukykyisesti sekä mahdollistaa taloudellisesti puun korjuun edellyttämän metsäautotiestön ylläpitäminen.

Hallituksen tulee kehittää liikenneverkkoa nopeat junayhteydet mukaan lukien mm. mahdollistamalla alueellinen raideliikenne eri työssäkäyntialueiden välillä työvoiman saatavuuden sekä tasapuolisen saavutettavuuden kriteereihin perustuen. Hallituksen tulee kannustaa kansalaisia vähäpäästöisten liikennemuotojen käyttäjiksi edistämällä raiteitse tapahtuvaa lähiliikennettä kiskobussiyhteydellä Kannus – Kokkola – Pietarsaari välillä. Hallituksen tulee edistää siirtymistä vähäpäästöiseen lentoliikenteeseen osoittamalla taloudellista tukea sähköisen lentoliikenteen kehittämiseksi Kokkola-Pietarsaaren lentokentältä Ruotsiin ja muihin lähialueen maakuntiin.

Hallituksen tulee tukea digitalisaatioon perustuvien älykkään liikenteen ratkaisujen kehittämistä sekä lainsäädännön että järjestelmien osalta markkinaehtoiseksi liiketoiminnaksi.

7. Ekologisesti kestävä ympäristö ja toimiva aluerakenne ovat kiinteä osa Keski-Pohjanmaan kasvua

Keski-Pohjanmaalla ekologisesti kestävällä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttävällä tavalla toteutettu luonnonvarojen hyödyntäminen, kiertotalous ja biotaloutteen perustuvat mahdollisuudet ovat keskeisiä maakunnan kilpailukyvyn, elinvoiman ja vetovoiman tekijöitä. Maakuntien kasvuun perustuva ympäristöpolitiikka tulee nähdä maakunnan elinvoiman osatekijänä ja mahdollistajana. Kasvua tukevalla maakunnallisella ympäristöpolitiikalla tuetaan myös uusien toimintatapojen käyttöönottamista.

Keski-Pohjanmaa on vahva biotalouden kehittäjä ja innovaattori. Hallituksen tulee edistää alueista lähtevää energiamurroksen toimeenpanoa ja kansainvälistä edelläkävijyyttä. Hallituksen tulee edistää erityisesti tuulivoiman, aurinkoenergian, biokaasutuotannon ja vetytalouden osaamista, teknologioita, vientiä ja uusia ratkaisuja sekä niiden käyttöönottoa energiaomavaraisuuden vahvistamiseksi maassamme.

Hallituksen tulee jatkaa metsien käyttöön pohjautuvan biotalouden kehittämistä, jossa otetaan huomioon Suomen kansalliset edut sekä pitkäjänteinen ja kestävä metsien hoito, ilmastotavoitteet ja metsien omistajuuteen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Hallituksen tulee kehittää kaavoituksen ja ympäristöhallinnon lupamenettelyn normistoa, toimintatapoja ja käsittelyaikoja joustavampaan ja nopeampaan suuntaan. Nykyinen kehitys on oikeansuuntainen, mutta riittämätön. Tavoitteena tulee olla tiivis, sujuva ja toimiva lupamenettelyprosessi, jossa otetaan huomioon avoimuuden, käsittelyaikojen nopeuden ja luotettavuuden näkökulmat. Samalla tulee arvioida sitä, miltä osin lupamenettelyä ja normistoa voidaan yksinkertaistaa ja purkaa em. tavoitteet ja oikeusvarmuuden näkökulmat huomioon ottaen.

Hallituksen tulee varmistaa maankäyttö- ja rakennuslain jatkovalmistelussa, että maakunnan asukkaiden valitsemalla maakuntavaltuustolla säilyy mahdollisuus ohjata maakunnan aluerakenteen muodostumista ja kehittymistä oikeusvaikutteisen maakuntakaavoituksen avulla ja maakunnan toiminnallisuutta edistävien tarpeiden lähtökohdista lähtien.

Maakunnan eri toimijat sitottava suunnittelu- ja neuvottelumenettely on osa älykästä kaupunki- ja aluepolitiikkaa ja sillä vaikutetaan mm. vetovoimaisten ja viihtyisien elinympäristöjen muodostumiseen. Hallituksen tulee korostaa ennakoivan, vuorovaikutteisen ja maakunnat osallistavan suunnittelun merkitystä ja edistää tällaisten toimintatapojen käyttöönottoa uusien säännösten tai määräysten sijasta.

8. Hyvinvointi ja turvallisuus kaikille

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen edellyttää toimia, joilla suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus saadaan vähenemään vuoteen 2030 mennessä. Hallituksen tulee edistää turvallisuutta, hyvinvointia ja viihtyvyyttä yhdessä eri-ikäiset kansalaiset huomioivalla politiikalla. Alueiden ja kansalaisten osallistaminen yhteiseen päätöksentekoon ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen lisää tietoisuutta elinympäristöjen tilasta, vahvistaa kansalaisten kokemuksia yhteiseksi koettujen ympäristöjen merkityksellisyydestä sekä tavoittaa kaikenikäisiä osallistumaan päätöksentekoon.

Muuttunut turvallisuusympäristömme haastaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ja ne on turvattava kaikissa tilanteissa, yhtä lailla normaalioloissa kuin kriisin sattuessa. Myös arjen turvallisuus on hyvin erilainen eri ihmisille. Ikä, sukupuoli, alkuperä, asuinpaikka, äidinkieli, sosioekonominen asema ja muut ominaisuutemme vaikuttavat voimakkaasti siihen, millainen turvallisuutemme ja turvallisuuden tunteemme on. Näin ollen turvallisuuden parantaminen ei onnistu tehokkaasti tarjoamalla "samaa kaikille".

Hallituksen tulee varmistaa hyvinvoinnin ja terveyden sekä varautumisen ja sisäisen turvallisuuden edistyminen ja yhteistyön sujuvuus sekä edesauttaa hyvinvoinnin ja terveyden sekä varautumisen toimintoihin ja sisäiseen turvallisuuteen kytkeytyvien palvelujen yhteensovittaminen kansalaisten, kaikkien julkisoikeudellisten yhteisöjen ja toimijoiden kesken.